

Heikki Niemeläinen:

TUOTTAVUUS, SUO, KUOKKA JA JUSSI

”Andreas Borgin ja Juhana Vartiaisen analyysi Suomen talouden tilasta on puutteellinen.”

Kirjoittaja on Kuntien takauskeskuksen toimitusjohtaja.

Andreas Borg ja Juhana Vartiainen tuottivat näkemyksen Suomen talouden tilasta. Näkemyksen mukaan työvoimakustannusten tuottavuuskorjattu ero on Suomessa kasvanut liikaa suhteessa muihin maihin ja siksi Suomi ei kykene myymään tuotteitaan kuten ennen.

Mikä onkaan työvoimakustannusten tuottavuuskorjattu ero? Konsultoin asiassa tunnettua suomalaista ajatuspajaa, jonka muodostavat suo, kuokka ja Jussi.

Ryhdytään mittaamaan Jussin tuottavuutta kaivettuina ojаметreinä päivää kohti. Ajatellaan, että Jussi pystyy kaivamaan päivässä ojaa omalla lapiollaan 5 metriä, joten Jussin tuottavuus on 5 metriä ojaa päivässä. Jussin tuottavuus riippuu Jussin lihaskunnan lisäksi lapiosta, jos soiden arvellaan olevan samanlaisia kaikkialla. Jos Jussi saa terävämmän ja kevyemmän lapion, hän pystyy kaivamaan 6 metriä päivässä. Jos lapio tylsyy ja viila on hukassa, putoaa saalis 4 metriin päivässä.

Suo-ojalla on maanomistajan näkökulmasta jokin arvo, jonka hän on valmis tuosta ojasta maksamaan Jussille. Jos Jussi kaivaa 5 metriä päivässä ja hänelle maksetaan siitä 6 euroa metri, on Jussin päivätuottavuuden arvo 30 euroa. Jos Jussin lapio tylsyy ja päivätuotos tipahtaa 4 metriin, laskee Jussin päivätuottavuuden arvo 24 euroon. Jos Jussi saa kaivettua uudella, terävällä lapiolla 6 metriä, hänen päivätuottavuutensa arvo nousee 36 euroon.

Yllä kuvatussa tapauksessa Jussin päivätuottavuuden arvo vaihtelee yksinomaan lapion ominaisuuksien mukaan. Toinen vaihtoehto päivätuottavuuden arvon vaihtelulle on Jussin vireystilan vaihtelu. Mutta mielenkiintoisin vaihtelua tuova tekijä on kaivetun ojan ominaisuuksien muuttuminen.

Jussi keksii, että lapioon voi kiinnittää mittalaserin, jonka avulla ojasta tulee viivasuora ja säntillinen joka suuntaan. Sen myötä Jussin tekemän ojan arvo kohoaa maanomistajan silmissä nyt yhdellä eurolla metri, toisen sanoen 7 euroon metriltä. Tällöin Jussin päivätuottavuuden arvo nousee lukemaan 35 euroa, vaikka kaivettu ojämäärä pysyykin ennallaan. Tuottavuuden arvon nousun takana on laadun parantuminen.

Jussi tekee toisen keksinnön. Jussi huomaa laserinsa kanssa töitä tehtyään, että ojan penkkoja ja kaivuumaita eräällä taitavalla tavalla järjestelemällä ne saadaan kasvamaan lakkaa. Lakan hinta on normaalikesänä noin 10 euroa kilo. Jussin kaivama oja tuottaa yhden kilon viittä metriä kohden vuodessa, toisin sanoen 10 euroa vuotta kohden. Kun tuon vuosituoton nykyarvon laskee 5 prosentin diskonttauskorolla, sen arvoksi saadaan 200 euroa viittä metriä kohden.

”Siirtymä perspiraatiosta inspiraatioon merkitsee siirtymistä tuottavuudesta tuottavuuden arvon tarkasteluun. Tätä siirtymää Borg ja Vartiainen eivät huomaa tehdä.”

Näin meillä onkin moderniin tietoyhteiskuntaan siirtynyt Jussi, joka hyödyntää ojankaivuudessaan paitsi metalliosaamista (kevyt ja terävä lapio), mittausteknologian osaamista (mittalaser) ja biotekniikan osaamista (lakkaa kasvava ojanpenkka). Tuloksena on Jussin päivätuottavuuden arvon kasvaminen alkuperäisestä 30 eurosta lukemaan 230 euroa.

Suomen ongelma nyt on seuraava. Suo, kuokka ja Jussi vuosimallia 2015 on sellainen Jussi, jonka lapio on tylsä (ei ole investoitu). Jussin pitäisi laskea päivätyönsä hintaa. Koska Jussilla ei ole mittalaseria, jolla oja tulisi suoraksi, samalla hinnalla suoraa ojaa tekevä naapurin Kalle vie parhaat mestat Jussin nokan edestä, ja Jussi joutuu vetämään rokulia vasten tahtoaan.

Mutta mikä onkaan Jussille neuvoksi? Jussi voi laskea päivätyönsä hintaa ja tehdä halvemmalla kuin ennen. Tämä on Andreas Borgin ja Juhana Vartiaisen neuvo.

Tai sitten Jussi voi teroittaa lapionsa samaan kuntoon kuin kavereilla ja hankkia suoraa ojaa suoltavan mittalaserin kiinni lapioon. Ja mikä parasta, Jussi voi opetella tekemään sellaista ojaa, joka kukkii ja kukoistaa ties mitä luonnoneläviä suonsa kuokituksi haluavien iloksi ja hyödyksi. Jopa riittäisi Jussilla puuhaa ja tekemisessä mielenkiintoa, ja näin suo-ojurista kehittyisi luontopalvelujen monituottaja.

Kuten Paul Krugman on sattuvasti todennut, talouskasvun tulee perustua inspiraatioon, ei perspiraatioon. Siirtymä perspiraatiosta inspiraatioon merkitsee siirtymistä tuottavuudesta (fyysinen mittasuure) tuottavuuden arvon (taloudellinen mittasuure) tarkasteluun. Tätä siirtymää Borg ja Vartiainen eivät huomaa tehdä. Siksi heidän analyysinsä Suomen talouden tilasta on puutteellinen.

13.3.2015